

Asia: VN/32974/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

Lausunnonantajan lausunto

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Nykyisen oppimisen ja koulunkäynnin tuen kolmiportaisen mallin toteuttamisessa käytännössä vaikuttaa olevan vaihtelua hyvin paljon, joten yhtenäisen ja yhdenvertaisen tuen toteutumisen kannalta mallin kehittämiseksi on varmasti tarvetta. Mikäli oppimisen ja koulunkäynnin tukeen toteutetaan esitetty kokonaisuudistus, siinä tulisi tarkoin huomioida ja varmistaa, että malli on tarpeeksi selkeä ja yksiselitteinen ja samalla riittävän kattava.

Kokonaisuudistus edellyttää myös oppimisen ja koulunkäynnin tuen parissa toimivan henkilöstön kouluttamisen ja täydennyskouluttamisen muutoksiin ja niiden soveltamiseen käytännön toiminnassa.

Lisäksi on tärkeää, että mallin käyttöönoton vaikutuksia selvitetään tutkimuksen avulla eri näkökulmista (mm. oppilas, opetuksen järjestäjä, opettaja, erityisopettaja, oppilashuolto, oppilaan vanhemmat).

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Ennaltaehkäisevään toimintaan panostaminen on erittäin hyvä asia. Tulee varmistaa myös se, että mikäli oppija on ennaltaehkäisevästä tuesta huolimatta edelleen tuen tarpeessa, myös korjaavia tukitoimia on saatavilla tarpeen mukaan.

20 a § kuvauksessa mainittu oppimisen tukemisen suunnitelmallisuus on tärkeää. Kuvauksessa se yhdistetään ryhmätasoiseen toimintaan, mutta suunnitelmallisuus tulisi ottaa huomioon myös yksilöllisissä tukitoimissa. Suunnitelmallisuus edellyttää luotettavia tuen tarpeen tunnistamisen ja seurannan menetelmiä, jotta annettava tuki voidaan kohdentaa oikein ja tarvittaessa mukauttaa tukea. Lisäksi käytettävien tukimenetelmien ja -toimien toimivuus ja luotettavuus olisi tärkeää varmistaa.

Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Oppilaan olisi tärkeää saada tukea heti tuen tarpeen ilmettyä. Vaikka ehdotuksessa painopiste on ryhmämuotoisessa tuessa, olisi tärkeää matalalla kynnyksellä saada myös yksilöllistä tukea, mikäli se nähdään tarkoituksenmukaisena.

Ehdotuksessa mainitaan, että ennakoivat tukitoimet eivät edellyttäisi oppilaskohtaista arviota, hallintopäätöstä tai suunnitelmaa, mutta niiden toteuttaminen olisi suunniteltava osana koulutyötä. Tässä kuitenkin on huomioitava myös se, että oppijalle annettua tukea ja sen vaikutuksia tulisi seurata ja (yhtenäisesti) kirjata, jotta mahdolliset oppilaskohtaiset tukitoimet voidaan suunnitella tarkoituksenmukaisiksi. Oppilaskohtaisia tukitoimia koskevassa 20 d § mainitaankin, että oppilaskohtaisia tukitoimia suunniteltaessa tulisi kuvata aiemmat tukitoimet (eli ennakoivat tukitoimet) eli jonkinlaisen kirjauksen myös ennakoivat tukitoimet edellyttävät.

Tiedonkulku tulee myös varmistaa oppilashuollon henkilöstön ja oppijan sekä hänen vanhempiansa välillä.

Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

On hyvä, että oppilaalla on oikeus saada oppilaskohtaisia tukitoimia viipymättä, jos ennakoivat tukitoimet ovat riittämättömiä.

Tukitoimien tarpeen arviointi määrittellään oppilasta opettaville opettajille ja jos tarpeen arviointi vaatii moniammatillista osaamista, niin tämä on mahdollista. Tekstissä on määritelty, että opettajien ja opiskeluhoollon ammattilaisten lisäksi muut asiantuntijat voivat tarvittaessa osallistua arviointiin. Muut asiantuntijat on määritelty sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiksi. Olisi kuitenkin tarpeen määrittellä tarkemmin, milloin moniammatillista yhteistyötä edellytetään (muutoin kuin oppilaan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteiden vuoksi).

Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Tuen arvioinnissa, päätöksenteossa ja suunnittelussa tarvittavien asiakirjojen määrän vähentäminen on hyvä tavoite, mutta suunnitelluissa muutoksissa tulisi huomioida, että oppilaan saama tuki on jollakin tavoin dokumentoitu. Tätä tietoa tarvitaan muun muassa päätettäessä oppilaskohtaisesta tuesta.

Tiedolla johtaminen: Esityksessä kuvataan, että osa tuen dokumentoinnista syntyvästä tiedosta tullaan keräämään tulevaisuudessa valtakunnalliseen rekisteriin, mikä edellyttää yhtenäisiä kirjaamiskäytänteitä. Kokonaisuutena tämä tiedonkeruun järjestäminen ja yhtenäistäminen vaatii vielä tarkennusta ja kehittämistä.

Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Vaikutusten arviointia on tarpeen tehdä säännöllisesti myös uudistuksen voimaantulon jälkeen. Uudistuksen käyttöönoton ja vaikutusten seurantaan olisi tarpeen tehdä tutkimuksen keinoin.

Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

Suomessa haasteena on ollut saada kaikkialle yhtenäistä ja yhdenvertaista tukea perustuen tehokkaimpiin menetelmiin ja tukitoimiin. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen arviointi- ja tukimenetelmiä sekä -tukitoimia tulisi kehittää. Lisäksi tuen toteuttamiseen liittyvää

opettajankoulutusta ja opetus- ja oppilashuoltoalan ammattilaisten täydennyskoulutusta tulisi lisätä kokonaisuudistuksen jalkauttamisen varmistamiseksi.

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[240617_Lausunto_perusopetuslain_muutos2024.pdf](#)

Latvala Juha-Matti
Niilo Mäki Instituutti